Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Lausunto

7.10.2025

Ruokaosasto
Erityisasiantuntija Pekka Pihamaa

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto

Asia: HE 99/2025 vp / Asiantuntijapyyntö

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto teemasta: Tilannekatsaus maataloustuotteiden markkinoista ja satonäkymistä sekä maatalouden kannattavuus, maataloustulo, kannattavuuden parantaminen, TAE:n vaikutukset kannattavuuteen

Sekä maidontuotannossa että naudanlihantuotannossa tuottajahintataso on viime vuoden vastaavan ajanjakson tasoa korkeampi. Tässä on taustalla tuotteiden hyvä menekki markkinoilla. Sitä vastoin sian- ja siipikarjanlihan tuotannossa ja viljoilla tuottajahinnat ovat viime vuotta alemmalla tasolla. Viljanhintojen laskun voidaan tosin jossain määrin parantavan tilannetta kotieläintiloilla, kun se osaltaan alentaa kotieläintilojen rehukustannuksia.

Kuluvan kasvukauden sadonkorjuu on pääosin ohi. Vihannesten lisäksi sokerijuurikkaan sadonkorjuukausi jatkuu edelleen. Viljojen sato ylitti viime kesänä hieman viime vuosien keskisadon. Myös nurmirehussa satotaso on ollut normaali. Erityisesti kauran ja vehnän sadon määrä ylittää kotimaisen tarpeen. Sekä ohran että rukiin sadon määrä vastaa kotimaista sadon kulutusta. Kuten viime vuosina on ollut tyypillistä, sadon määrä on vaihdellut tilojen ja alueiden välillä.

Maatalouden kannattavuuden ratkaisee lyhyellä aikavälillä tuottajahintojen ja tuotantopanosten hintasuhteet sekä julkiset tuet. Näin tuottajahinnoissa tapahtunut kehitys heijastuu suoraan tuotannon kannattavuuteen, koska tuotantopanosten hinnoissa ei ole ollut samanlaista nousua kuin viime vuosina.

Maidontuotannossa ja naudanlihantuotannossa tuottajahinnat ovat viime vuotta korkeammalla tasolla. Tämä on parantanut tilannetta näissä tuotantosuunnissa ja tilanne näyttää Luonnonvarakeskuksen arvion perusteella melko hyvältä. Lisäksi Luonnonvarakeskus on arvioinut, että myös kasvihuone- ja siipikarjalihan tuotannossa on melko hyvä kannattavuustilanne. Tilanne on vaikein viljatiloilla. On kuitenkin otettava huomioon, että kyseessä on kannattavuusennuste, jossa tilannetta on arvioitu

vuoden 2023 toteutuneesta tuloksista johtaen. Vaikka ennusteet sisältävät epävarmuutta niin kokonaistasolla maatalouden taloudellinen asema on paranemassa erityisesti kotieläintaloudessa ja kasvihuonetuotannossa.

Kuten jo aiemmin on todettu, lyhyellä aikavälillä tuotannon kannattavuuden muutoksen ratkaisee hintakehitys sekä tuotantopanosmarkkinoilla että maatalouden tuottajahinnoissa. Pidemmällä aikavälillä tuottavuuskehityksen avulla on mahdollista parantaa tuotannon kannattavuutta. Tähän tilat kuitenkin tarvitsevat pääomaa. Investointitukijärjestelmä helpottaa tilojen investointien toteuttamista. Toinen keino parantaa maatalouden tilannetta on kasvattaa koko elintarvikeketjun arvonlisäystä, jolloin jaettavaa olisi ketjun joka portaalle. Eräänä keinona arvon lisäyksen kasvattamisessa on elintarvikkeiden viennistä saatavien tulojen lisääminen, johon on kiinnitetty erityistä huomiota.

Vuoden 2026 talousarviossa maatalouden tukemiseen on varattu aiempien vuosien tasoinen rahoitus. Näin määrärahat talousarvion eivät suoraan vaikuta kannattavuutta lisäävästi tai vähentävästi ensi vuonna tähän vuoteen verrattuna. Kuitenkin julkisten tukien leikkaamiselta pidättäytyminen on varmin tapa pitää huolta, että maatilojen toiminta jatkuu. Kasvinviljelyssä, ja erityisesti viljanviljelyssä nyt vallitsevien, heikompien hintojen aikana julkisten tukien merkitys toiminnan jatkumisen ja tilojen talouden kannalta on huomattava.

Jakelu Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto

Tiedoksi MMM Maa- ja metsätalousministeriö, Päivi Nerg
MMM Ministeriön johto, Pekka Pesonen
MMM RO Ruokaosasto, Minna-Mari Kaila